

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 347/2013-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. júna 2013 predbežne prerokoval sťažnosť I. H., B., t. č. vo výkone trestu L., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pp 46/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. februára 2013 doručená sťažnosť I. H., B., t. č. vo výkone trestu L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pp 46/2012.

Zo sťažnosti a zo zapožičaného na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 2 Pp 46/2012 vyplýva, že sťažovateľ je na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 5 T 50/2008 zo 7. septembra 2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 To 167/2011 z 8. februára 2012 vo výkone trestu odňatia slobody, z ktorého o podmiennečné prepustenie požiadal podaním z 10. februára 2012.

Pretože do podania sťažnosti ústavnému súdu okresný súd o žiadosti sťažovateľa o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nerozhodol, je sťažovateľ presvedčený, že v tejto veci došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ svoje tvrdenia odôvodnil takto:

„Dňa 13. 2. 2012 som podal žiadosť o p. p. Po štyroch... mesiacoch mi ÚVTOS a ÚVV – L. vypracoval na moju osobu hodnotenie. Následne bolo hodnotenie predložené na OS Piešťany, ktorý do dnešného dňa nevytýčil pojednávanie o p. p.

Toto konanie, resp. nekonanie je neprimerane dlhé, resp. nebola dodržaná daná zákonná lehota do kedy má súd o takomto návrhu rozhodnúť v zmysle ustanovenia § 415 Tr. poriadku je táto lehota 60 – dní.

Mám za to, že ide o úmyselný prietah v konaní. Na danom podklade preto žiadam Ústavný súd SR, aby po oboznámení sa s rozhodnutím, resp. odpoveďou OS Piešťany na moju žiadosť, ktorú posielam ako dôkaz, vyslovil názor, že moje práva boli porušené a následne prikázal OS Piešťany, aby učinil nápravu, resp. (prepustil ma na p. p. alebo zaplatil odškodné). Následne žiadam, aby bolo OS Piešťany zakázané ďalej porušovať práva mojej osoby.“

Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže... zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní o žiadosti sťažovateľa o podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vedenom pod sp. zn. 2 Pp 46/2012.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Ústavný súd vzhľadom na povahu označeného základného práva požiadal okresný súd o zapožičanie súdneho spisu vedeného pod sp. zn. 2 Pp 46/2012, z ktorého zistil takýto priebeh konania vo veci:

Okresnému súdu Bratislava I bola 15. februára 2012 doručená žiadost' sťažovateľa o podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Na základe požiadavky Okresného súdu Bratislava I na hodnotenie osoby sťažovateľa Ústav na výkon väzby B. 13. marca 2012 oznámil, že sťažovateľ bol premiestnený do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v L. Táto okolnosť bola podnetom na zaslanie súdneho spisu Okresnému súdu Trnava na ďalšie konanie. Stalo sa tak 10. mája 2012, avšak 29. mája 2012 Okresný súd Trnava postúpil označenú vec z dôvodu miestnej príslušnosti na vybavenie okresnému súdu.

Okresný súd 21. júna 2012 vykonal lustráciu osoby sťažovateľa v evidencii Zboru väzenskej a justičnej stráže, zároveň požiadal Ústav na výkon trestu odňatia slobody L. o

zaslanie hodnotenia sťažovateľa a 4. júla 2012 vyžiadal tzv. základný súdny spis (konanie, v ktorom bol odsúdený) sp. zn. 5 T 50/2008 od Okresného súdu Bratislava I, ktorý ale 20. júla 2012 oznámil, že tento trestný spis nemôže poslať, pretože sa nachádza na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky, navyše bol vo veci nariadený termín hlavného pojednávania na 10. september 2012.

Ústav na výkon trestu odňatia slobody L. 31. júla 2012 zaslal okresnému súdu hodnotenie osoby sťažovateľa, v závere ktorého uviedol, že *„odsúdený nepreukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie a neodporúčam podmiennečné prepustenie z výkonu testu“*.

Okresný súd vzhľadom na potrebu nahliadnutia do súdneho spisu sp. zn. 5 T 50/2008 12. septembra 2012 opätovne žiadal Okresný súd Bratislava I o jeho urgentné zaslanie.

Okresný súd Bratislava I však 19. a 26. septembra 2012 oznámil, že žiadaný súdny spis nemôže zaslať z dôvodu, že vo veci nebolo rozhodnuté a je nariadený termín pojednávania na 11. október 2012.

Okresný súd žiadosťami z 30. novembra 2012, 4. januára 2013, 30. januára 2013 a 27. februára 2013 opakovane žiadal Okresný súd Bratislava I o zaslanie súdneho spisu sp. zn. 5 T 50/2008, avšak na všetky žiadosti dostal negatívnu odpoveď v tom zmysle, že v označenej trestnej veci je nariadené hlavné pojednávanie (na termíny 10. december 2012, 24. január 2013, 25. február 2013, 28. marec 2013).

Dňa 11. februára 2013 okresný súd vyžiadal odpis registra trestov sťažovateľa.

Vyšší súdny úradník okresného súdu 25. marca 2013 spísal úradný záznam, z ktorého vyplýva:

„Dňa 25. 3. 2013 bol vyšším súdnym úradníkom dopytovaný Okresný súd Bratislava I... na výsledok hlavného pojednávania 5 T/50/2008. Tajomníčka senátu nevedela výsledok hlavného pojednávania a uviedla, že výsledok oznámi najneskôr 28. 3. 2013, keď sa dostane k spisu. Ďalej bolo zistené, že odsúdený je toho času na vyšetrovacích úkonoch v ÚVTOS N.

Následne bol dňa 25. 3. 2013 vyšším súdnym úradníkom dopytovaný ÚVTOS N... na kontrolu údajov v osobnom spise odsúdeného, avšak administratívnym oddelením bolo oznámené, že odsúdený bude na druhý deň ráno dňa 26. 3. 2013 eskortovaný do ÚVV B.

nakolko má 28. 3. 2013 konanie na Okresnom súde Bratislava I. a informácie z osobného spisu odsúdeného momentálne poskytnúť nevedia...“

Dňa 26. marca 2013 súdna tajomníčka Okresného súdu Bratislava I e-mailom oznámila vyššiemu súdnemu úradníkovi okresného súdu, že sťažovateľ „7. 9. 2011 bol odsúdený za § 20 k 188/1, 2, § 145/1, 2, § 294/1, 2 a 352/1 na trest OS v trvaní 24 rokov,

8. 2. 2012 KS BA zrušil I. st. rozsudok a vrátil vec na nové prejednanie čo sa týka §§ 20 k 188/1, 2 a 145/1, 2 a súčasne mu uložil trest OS v trvaní 6 rokov a 6 mes. za §§ 294/1, 2 a 352/1, avšak chybou vtedajšej asistentky so STA bolo zapísané len zrušenie rozsudku, uloženie trestu nie.

... Takže ods. zrejme žiada o PP z vyššie uvedeného 6,5 ročného trestu, do ktorého mu bola započítaná väzba v trvaní 4 roky, 5 mes. a 2 dni...

... na H. je vydaný medzinárodný zatykač Župným súdom Veszprém (Maďarsko). KS Bratislava uznesením zo dňa 3. 7. 2009 pod sp. zn. 4 Ntc 2/2009 rozhodol, že tento EZR sa vykoná a súčasne odložil jeho výkon do právoplatného skončenia našej veci 5 T/50/2008 pre tr. čin vraždy. Ods. by následne mal byť vydaný do Maďarska. V prípade podmieneného prepustenia odsúdeného treba kontaktovať KS Bratislava, ktorý koná ohľadne EZR!!!

Spis Vám nezapožičiame, nové pojednávanie je vytýčené na 28. 3. 2013.“

Asistentka okresného súdu sa 5. apríla 2013 e-mailom informovala na Okresnom súde Bratislava I o stave konania po hlavnom pojednávaní nariadenom na 28. marec 2013 a následne 3. mája 2013 tak urobila aj súdna tajomníčka okresného súdu, keď rovnako e-mailom žiadala Okresný súd Bratislava I o informáciu o stave konania vedeného pod sp. zn. 5 T 50/2008 po pojednávaní nariadenom na 29. apríl 2013. Túto informáciu súdna tajomníčka okresného súdu e-mailom urgovala 13. mája 2013. Asistentka Okresného súdu Bratislava I e-mailom oznámila, že označená trestná vec nebola skončená a hlavné pojednávanie nariadené na 29. apríl 2013 bolo odročené na 1. jún 2013 z dôvodu neprítomnosti svedka.

Súdna tajomníčka okresného súdu 14. mája 2013 e-mailom požiadala asistentku Okresného súdu Bratislava I o zapožičanie súdneho spisu sp. zn. 5 T 50/2008 do termínu hlavného pojednávania nariadeného na 1. jún 2013, čomu bolo vyhovené.

Dňa 17. mája 2013 bolo okresnému súdu oznámené, že v trestnej veci vedenej Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 5 T 50/2008 bol termín hlavného pojednávania nariadený na 3. jún 2013. Okresný súd vo veci vedenej pod sp. zn. 2 Pp 46/2012 (konanie o žiadosti o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody) nariadil verejné zasadnutie na 29. máj 2013, o čom upovedomil príslušnú prokuratúru. Sťažovateľa predvolal a požiadal o jeho eskortovanie na verejné zasadnutie.

Z úradného záznamu okresného súdu z 23. mája 2013 vyplýva: „V trestnej veci ods. I. H... súd musel zrušiť eskortu odsúdeného na deň 29. 05. 2013, nakoľko sudca Okresného súdu Bratislava I,... má vytýčený termín verejného zasadnutia... na deň 03. 06. 2013. Z tohto dôvodu nebude možné eskortovať odsúdeného do Piešťan, nakoľko sa teraz nachádza na vyšetrovacích úkonoch v ÚVTOS B., a do termínu verejného zasadnutia OS Bratislava I., do 03. 06. 2013 tam zotrvá.

Sudca Okresného súdu Bratislava I. bol požiadaný o zrušenie eskorty v jeho veci a umožnenie eskorty odsúdeného na Okresný súd Piešťany, na čo uviedol, že v žiadnom prípade rušiť eskortu nebude a žiada po Okresnom súde Piešťany vrátenie ich spisu 5 T/50/2008, ktorý nám zapožičali...“

Vzhľadom na uvedené okresný súd 23. mája 2013 zrušil eskortu sťažovateľa na verejné zasadnutie nariadené na 29. máj 2013, ktoré takisto zrušil.

Z prehľadu úkonov vykonaných vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 2 Pp 46/2012 vyplýva, že sa skutočne o žiadosti sťažovateľa o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nerozhodlo v čase, ktorý by za iných okolností bolo možné považovať za primeraný, a nebola ani dodržaná zákonom č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ustanovená lehota 60 dní (§ 415 ods. 3 Trestného poriadku) na rozhodnutie o takomto návrhu.

Podľa názoru ústavného súdu však s prihliadnutím na všetky okolnosti daného konkrétneho prípadu nemožno konštatovať kvalifikované zbytočné prietahy v postupe okresného súdu tak, aby to signalizovalo porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Z prehľadu uvedených procesných úkonov vyplýva, že okresný súd v predmetnej veci konal, reagoval na vzniknutú situáciu a v jeho postupe ústavný súd nezistil žiadne obdobie nečinnosti, ktoré by kvalitatívne mohlo spôsobiť porušenie sťažovateľom označeného základného práva. Okresný súd hneď ako mu bola vec – žiadosť sťažovateľa o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody – doručená, pristúpil k jej prerokovaniu. Z príslušného ústavu na výkon trestu odňatia slobody vyžiadal materiály nevyhnutné na rozhodnutie. Rovnako pristúpil k zadováženiu potrebného súdneho spisu z tzv. základného konania, v ktorom bol sťažovateľovi trest odňatia slobody, z ktorého o podmiennečné prepustenie žiadal, uložený. Napriek opakovanej snahe okresného súdu súdny spis Okresného súdu Bratislava I vedený pod sp. zn. 5 T 50/2008 nevyhnutý na posúdenie veci nebolo možné pre konanie vedené pod sp. zn. 2 Pp 46/2012 zabezpečiť, a to z dôvodov, ktoré nemožno považovať za neprimerané. Vo veci sp. zn. 5 T 50/2008 naďalej aktívne prebieha trestné konanie a časté nariadovanie hlavného pojednávania bránilo predloženiu spisu na rozhodnutie o podmiennečnom prepustení sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody. Ak v konečnom dôsledku aj bol okresnému súdu trestný spis vedený Okresným súdom Bratislava I k dispozícii, iná objektívna skutočnosť zabránila vykonaniu verejného zasadnutia nariadeného na 29. apríl 2013 na účely rozhodnutia o žiadosti sťažovateľa (išlo opäť o úkony základného konania).

V otázke nevyhnutnosti predloženia súdneho spisu sp. zn. 5 T 50/2008 ku konaniu o žiadosti sťažovateľa o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vedenej pod sp. zn. 2 Pp 46/2012 ústavný súd nevzhliada žiadnu pochybnosť, a to aj s prihliadnutím na ustálenú prax všeobecných súdov, podľa ktorej bez preštudovania základného trestného spisu nemožno zodpovedne posúdiť ani závažnosť trestnej činnosti, ani stupeň prevýchovy odsúdeného. V prípade sťažovateľa je táto okolnosť o to podstatnejšia, že hodnotenie jeho osoby príslušným ústavom na výkon trestu odňatia slobody vyznievalo v jeho neprospech.

Pokiaľ ide o nedodržanie 60-dňovej lehoty uvedenej v § 415 ods. 3 Trestného poriadku na rozhodnutie o žiadosti sťažovateľa o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ústavný súd podotýka, že ide o poriadkovú lehotu, ktorej prekročenie so sebou nemôže prinášať žiadne hmotnoprávne účinky a bez ďalšieho samo osebe nemôže predstavovať ani zásah do základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože toto základné právo má, prirodzene, inú podstatu ako poriadkové lehoty upravené procesno-právnymi predpismi, preto ich nedodržanie automaticky nespôsobuje zásah do základného práva.

Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06).

S ohľadom na tieto skutočnosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti daného preskúmaného prípadu preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd postup okresného súdu v predmetnom konaní po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikoval bez ďalšieho ako porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Nad rámec ústavný súd poznamenáva, že pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy aj postupom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody L. (zo sťažnosti táto skutočnosť presvedčivo nevyplýva), aj táto námietka sa javí ako zjavne neopodstatnená. Úloha Ústavu na výkon trestu odňatia slobody L. v tejto záležitosti spočívala iba vo vypracovaní hodnotenia osoby sťažovateľa, ktoré tento ústav zaslal okresnému súdu na jeho žiadosť z 21. júna 2012. Dňa 31. júla 2012 bolo hodnotenie sťažovateľa okresnému súdu už doručené. Je evidentné, že Ústav na výkon trestu odňatia slobody L. sa v predmetnom konaní nedopustil zbytočných prietahov, preto by ústavný súd musel sťažnosť aj v tejto

časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť (okrem tohto aj z dôvodu, že v tomto konaní za postup Ústavu na výkon trestu odňatia slobody L. zodpovedal okresný súd, pretože on viedol konanie o žiadosti sťažovateľa).

Keďže sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami, rozhodovanie o ktorých bolo podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 ústavy), k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júna 2013